

VAN LETTERS TOT VERBONDEN SCHRIFT

Na 53 dagen zijn alle bewegingen van het verbonden schrift – ook van de hoofdletters – geoefend.

Vanaf nu krijgen de kinderen werkbladen met ingekleurde stroken. Elke strook bestaat uit drie banden:

Bovenaan een blauwe band zoals bovenaan in de kindertekeningen van de eerste klas meestal te zien is. Dit is de ‘lucht’. In de blauwe band komen de omhooggaande lussen en de stokjes van t en d. De lussen mogen nu niet meer tegen de bovenrand en de onderrand komen. Bij de tekeningen mocht dit wel, bij het schrijven niet, al is het niet nodig om daar zeer streng op toe te zien. Waarom mogen de lussen niet tegen de rand komen? Als bij het schrijven op gelijnd papier de lussen tegen de teksten op de lijn erboven of eronder komen, komt dit de leesbaarheid niet ten goede; daarom is die kleine spatie tussen lus en onder- en bovenlijn nodig.

Middenin is er een witte band met een paarse lijn onderaan. Dit is de steunlijn om op te schrijven. De kleine letters passen net in de witte band: ze staan op de lijn en komen tot aan de blauwe band. Deze witte band kun je vergelijken met de middenstrook in een kindertekening: het is de strook waarin het ‘verhaal’ van de tekening zich afspeelt.

Onderaan is een groene band die refereert aan de onderkant van de kindertekeningen: het ‘gras’. Hierin komen de neergaande lussen, maar deze raken nooit de onderste rand van de groene band, al is het niet nodig hier zeer strikt mee om te gaan.

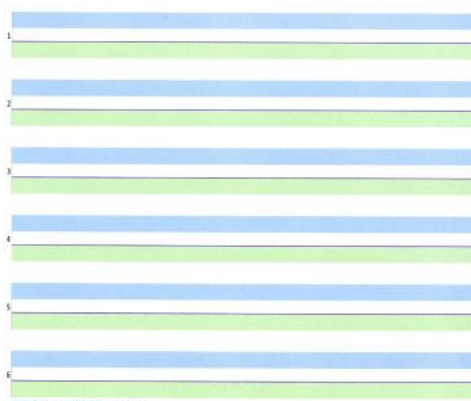
De blauwe, witte en groene stroken op deze bladen zijn afgeleid van de kindertekeningen. Daarin stelt de blauwe strook bovenaan de lucht of hemel voor. De groene strook (soms ook bruine strook) onderaan stelt het gras of de aarde voor. In kleutertekeningen en dikwijls ook nog in tekeningen van eersteklassers speelt het verhaal zich af in de witte

strook tussen de ‘lucht’ en het ‘gras’. Geleidelijk zullen blauw en groen elkaar naderen en gaat de tekening zich afspelen tegen een horizon waar blauw en groen elkaar ontmoeten. Het middendeel tussen blauw en groen verdwijnt dan. Voor het leren schrijven mogen de letters nog op de witte strook verschijnen. Hoe deze bladen uit de kindertekeningen ontstaan zijn zie je op de afbeelding hieronder.

Van kindertekening tot oefenblad voor het verbonden schrift.

De kinderen schrijven eerst op bladen met 6 blauw-wit-groene stroken, daarna op bladen met 9 blauw-wit-groene stroken. In de blauwe strook komen de opgaande lussen en stokken. In de groene strook komen de neergaande lussen en stokken.

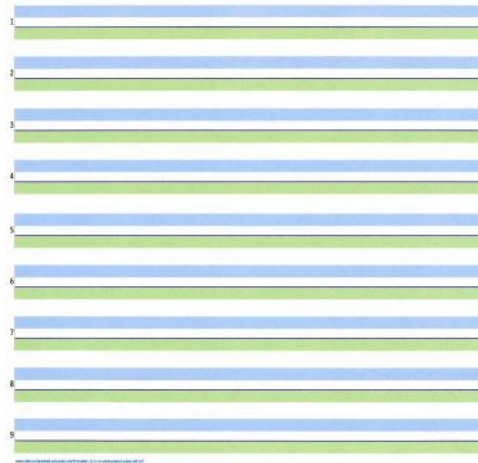

Blad met zes stroken blauw-wit-groen. De blauwe en de groene stroken zijn 7 mm hoog. De witte strook met de steunlijn is 5,5 mm hoog.

Bladen met 6 stroken blauw-wit-groen voor schetspotlood, vulpen of tekenstift kun je downloaden op het volgende internetadres:

<https://www.cielen.eu/lijenblad-verbonden-schrift-6-balken-21-17-21-schetspotlood-vulpen-stift.pdf>

BAS KUNSTLER SCHRIJFT

Blad met negen stroken blauw-wit-groen. De blauwe en de groene stroken zijn 5 mm hoog, de witte strook met de steunlijn ertussen is 4 mm hoog

Bladen met 9 stroken blauw-wit-groen kun je downloaden op dit adres:
<https://www.cielen.eu/lijnenblad-verbonden-schrift-9-balken-15-12-15-schetspotlood-vulpen-stift.pdf>

Zodra een kind **zéér zacht met het schetspotlood kan schrijven**, mag het met een vulpen of een zwarte of gekleurde tekenstift (dunne viltstift) schrijven. **De overgang van potlood naar vulpen/stift gebeurt derhalve niet klassikaal, maar individueel.**

Als een kind te hard op het potlood blijft drukken, kun je het volgende doen:

Laat de achterkant van het blad zien. Als de lijn doordrukt op de achterkant, dan kan het kind nog niet zacht genoeg met het potlood schrijven.

Je kunt aan het kind vragen om een letter te schrijven op de rug van je hand. Daarna doe je dit bij het kind met dezelfde druk zodat het kind voelt hoe groot de druk is. Dan laat je het kind voelen (ook op de rug van zijn hand) hoe zacht het moet schrijven.

BAS KUNSTLER SCHRIJFT

Welke vulpen?

Er bestaan tal van vulpenen voor schooldoeleinden, bijvoorbeeld de houten vulpenen van Lamy.

Vulpen Lamy

Welke tekenstift?

Dunne zwarte viltstiften zoals deze van Staedtler Pigment Liner met een punt dikte van 0.05 of 0.07 mm.

Zwarte viltstift Staedtler Pigment Liner, punt dikte 0.05 mm

Dunne kleurstiften zoals deze van Stabilo Point 88 met een punt dikte van 0,4 mm.

Kleurstiften Stabilo Point 88 met punt dikte van 0,4 mm

Vanaf dag 54 beginnen de kinderen met letters en woorden.

In tegenstelling tot alle andere schrijfmethodes starten de kinderen niet met afzonderlijke letters, maar met letters die aan elkaar verbonden zijn. Dat kan — en het is ook vanzelfsprekend — omdat bijna alle voorafgaande vormen aan elkaar verbonden waren. De kinderen kennen dit dus al en passen dit vanaf nu toe op de letters.

Omdat het saai is om een hele regel met dezelfde letter te vullen is het aangewezen om er een ritme in te brengen. Zo kun je vragen om vijfmaal een letter te schrijven, dan viermaal, dan driemaal, dan tweemaal, dan eenmaal en dan weer vijfmaal enz. Maar je kunt dit ook

in verschillende ritmes doen. De voorbeelden hieronder bevatten verschillende ritmes bij wijze van voorbeeld.

Waarom verschillende ritmes? Omdat de kinderen daardoor beter geconcentreerd blijven en regelmatig nakijken wat (en hoeveel) ze al geschreven hebben. Zo ontstaat de gewoonte om steeds na te kijken en na te lezen wat ze geschreven hebben. Dit is later heel nuttig bij het creatief schrijven.

Het is ook niet nodig om steeds één letter te herhalen. Omdat de verbindingen tussen de letters toch al geoefend zijn, kunnen de kinderen af en toe een woord schrijven op de bladen met 6 stroken blauw-wit-groen. Zodra de kinderen op bladen met 9 stroken blauw-wit-groen beginnen, schrijven ze hoofdzakelijk woorden en korte zinnen.

De opbouw van het schrijven gaat nu verder als volgt:

- 1. Letters met een scherpe aanzet binnen de witte band:
u, i, n, m, v, w, r, s.
- 2. Letters met een gebogen aanzet binnen de witte band:
c, a, o, e.
- 3. Letters met een lus in de blauwe band:
l, b, h, k, f (met de f kun je wachten tot nr. 6 hieronder).
- 4. Letters met een lus in de groene band:
j, g.
- 5. Letters die halverwege de blauwe band komen:
d, t.
- 6. Letters die halverwege de groene band komen:
p, q, f.
- 7. De letters **z, y** en **x.**

De werkwijze op de bladen met 6 stroken blauw-wit-groen blijft dezelfde als bij de vorige opgaven:

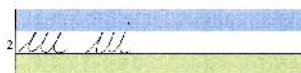
- eerst het blad vouwen en weer openvouwen;
- dan de letters schrijven tot aan de vouw;
- dan controleren — de kinderen komen pas bij de leerkracht als de 3 stroken tot aan de vouw gereed zijn;
- ten slotte de 3 stroken afwerken.

Kinderen die bepaalde letters vlot kunnen schrijven, kun je individueel aanvullende of vervangende opgaven geven. Zij kunnen op de rechterhelft van het blad bijvoorbeeld korte woorden schrijven.

De linkerhelft van het blad is voor elk kind hetzelfde en wordt ook klassikaal ingeoeffend, de rechterhelft kan totaal verschillend zijn per kind. Links is dus klassikaal, rechts is individueel. Op de rechterhelft kun je dus bijvoorbeeld ook eerder geoefende letters – die nog niet goed gekend zijn - opnieuw laten schrijven.

54e dag

De letters *u*, *i* en *n*.

Dag 54: De letters *i*, *u*, *n*.

Je begint met de ongepunte *i* in een ritme van 4-3-2-1-4-3-2-1-... of een ander ritme, maar steeds de verbonden lettervorm eerst, dan pas de vrijstaande letter. Pas als de *i* apart staat zet je er een punt op.

Waarom geen punt op de verbonden *i*'s? Omdat ze hier nog refereren aan de bandversiering en pas bij de aparte letter de

overgang maken naar de letter *i*.

Als vanzelf ontstaat de schrijfwijze van de letter *u* en de combinatie *ui*. De letter *n* in de derde balk krijgt een ritme mee: bijvoorbeeld 4-2-1-4-2-1-... Als een kind onoplettend het ritme niet perfect naleeft, is dat geen probleem.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *in*, *nu*, *min*, *muis*, *huis*, *muur*, *lui*, *uil*, *nul*, *muil*, *mug*, enz.

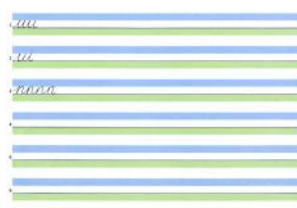
Vervangende en aanvullende woorden zijn alleen nodig voor kinderen die al voldoende vlot kunnen schrijven. In deze fase zullen dat er nog weinigen zijn, maar later kunnen de woorden als herhaling van bepaalde letterverbindingen aan bod komen. Zolang de kinderen de bladen met 6 streken gebruiken is er weinig ruimte om deze woorden te schrijven, je

kunt ze echter ook laten schrijven ter afwisseling van taal- en rekenopdrachten op gelijnde of geruite bladen of je geeft een extra blad met 6 stroken.

Als je woorden met een *i* erin laat schrijven, vraag dan aan de kinderen om eerst het hele woord te schrijven en pas daarna het puntje op de *i* te zetten.

De werkwijze is als volgt:

1. Links tegen de rand heb je *uu*, *ui* en *nnnn* heel zacht voorgeschreven in potlood. Dit hoef je niet te doen voor álle kinderen, je doet het alleen voor die kinderen van wie je weet dat het een hulp kan zijn.

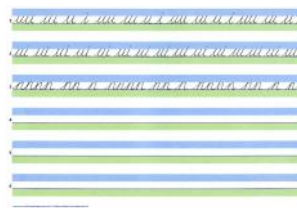

2. De kinderen gaan met hun schetspotlood over de voorgeschreven letters en vullen dan de rij aan tot aan de vouw in het midden van het blad. Als een kind uit verstrooidheid over de vouw gaat, is dat geen probleem.

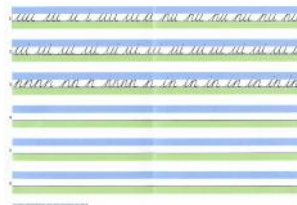

Zijn de drie stroken op de linkerhelft afgewerkt, dan toont het kind je zijn blad. Je beoordeelt niet te streng en wijst of duidt aan welke letters geslaagd zijn.

3. Is de linkerhelft goed geschreven of min of meer oké, dan mag het kind de rechterhelft van de stroken afwerken tot aan de rechterrاند. Indien nodig schrijf je de letters nog eens voor.

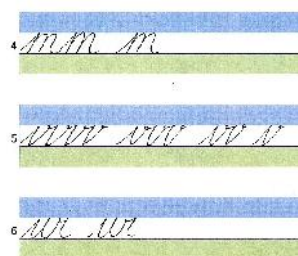
4. De kinderen die de linkerhelft van de balken goed geschreven hebben, kun je op de rechterhelft woorden laten schrijven. Je kiest eerst woorden zonder lussen, daarna – als het resultaat goed is – laat je ook woorden met een lus erin schrijven. Je kunt dus differentiëren,

zodat ieder kind een opdracht krijgt volgens zijn mogelijkheden. De lussen komen best niet tot aan de bovenrand van de blauwe strook. In deze fase is het echter geen probleem als dat toch gebeurt, later worden de lussen toch nog intensief geoefend.

Zijn er op de linkerhelft te weinig letters geschreven omdat het kind de spaties te groot gemaakt heeft of de letters te veel uitgerekte heeft, dan wijs je daar even op en laat je de rechterhelft verder aanvullen met letters die dicht bij elkaar staan.

55e dag:

Daa 55: De letters m, v, w

De letters *m*, *v* en *w*.

Op de kleurstroken 4, 5 en 6 komen de letters *m*, *v* en *w*.

Het ritme bij de *m* is in dit voorbeeld 2-1-2-1-2-1-...

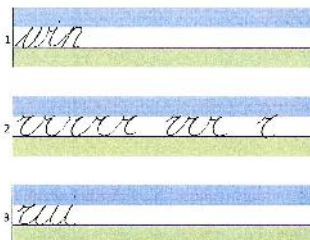
Het ritme bij de *v* is 4-3-2-1-4-3-2-1-...

De *w* verbind je direct met de *i* omdat dit gemakkelijker is dan een aantal verbonden *w*'s achter elkaar.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *mul*, *nul*, *wit*, *vuil*, *vul* + een keuze uit de woorden van de vorige dag (*ui*, *nu*, *in* ...).

De rechterhelft van het blad laat je – na controle van de linkerhelft – aanvullen met letters of met woorden. Als je woorden laat schrijven, vraag dan ineens ook aandacht voor de hoogte van de lus bij de letter *l* en de hoogte van de *t*. De lus van de *l* komt net niet tegen de bovenrand van de blauwe strook. De top van de *t* komt halverwege de blauwe strook en de neus (het horizontale streepje) ligt op de scheiding van de witte en de blauwe strook. Je hoeft dit nog niet al te streng te beoordelen, want later komen er nog vele oefeningen op de lussen en de streepjes in de groene en blauwe stroken. Het is zinvol om er nu toch al aandacht aan te besteden zodat de kinderen er al over gehoord hebben tegen de tijd dat ze er echt op zullen oefenen.

56e dag:

Dag 56: De letters w, r en r+ui

De *w* gecombineerd met *i* en *n*.

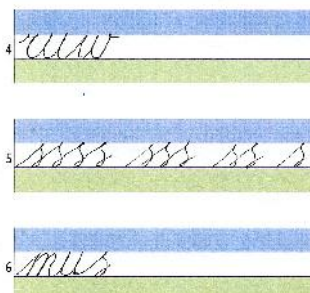
De *r* hier eerst in een ritme van 5-3-1-5-3-1-... of een ander ritme.

Daarna volgt een herhaling van *u* en *i* in verbinding met *r*.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn:

vuur, muil, ruik, ril, mus, nul + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

57e dag:

Dag 57: r+u+w, letter s, m+u+s

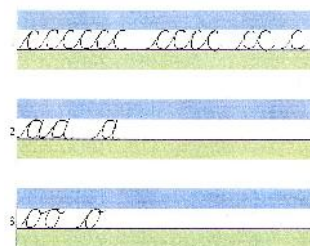
De letter *r* in combinatie met *u* en *w*.

De letter *s* in een ritme van 4-3-2-1-4-3-2-1-... of een ander ritme.

De letter *s* in combinatie met *m* en *u*.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *mug, lus, sul, ruilen* + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

58e dag:

Dag 58: c, a en o

De *c* in een ritme van 6-4-2-1-6-4-2-1-...

De *a* in een ritme van 2-1-2-1-...

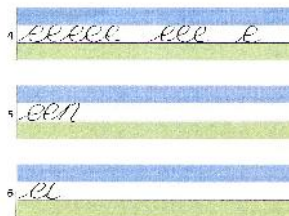
(lange *aa* en korte *a*, maar bij het lezen kan de enkele *a* ook lang klinken).

De *o* in een ritme van 2-1-2-1-...

(lange *oo* en korte *o*, maar bij het lezen kan de enkele *o* ook lang klinken).

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *uch, lach, och* + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

59e dag:

Dag 59: e, een, ei

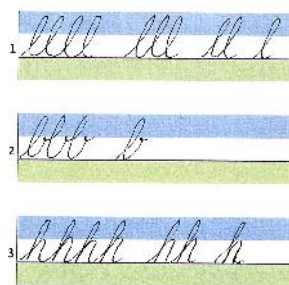
De letter *e* in een ritme van 5-3-1-5-3-1-...
De *e* verbonden met de *n*.

De *e* verbonden met de *i*: dit geeft de schrijfwijze van de tweeklank *ei*.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn:

ruilen, wenen, wensen, lachen, mol, rollen + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

60e dag:

Dag 60: l, b, h

Hier komen de hoge lussen.

De lussen komen net niet tegen de bovenrand van de blauwe band.

Eerst de eenvoudige letter *l*: 4-3-2-1-4-3-2-1-...

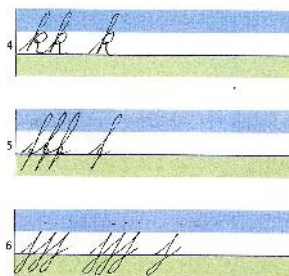
Dan de *b*: 3-1-3-1-3-1-... Let op de duidelijke verbinding tussen de *b*'s.

De letter *h*: 4-2-1-4-2-1-...

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *halen, malen,*

ballen, willen, wissen, vissen, lussen + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

61e dag:

Dag 61: k, f, j

De letter *k*: 2-1-2-1-...

De letter *f*: 3-1-3-1-...

De letter *f* gaat over drie banden. In de hoogte zoals de *l, b, h* en *k*, in de diepte tot de helft (of iets meer) van de groene band.

De letter *j*: 3-3-1-3-3-1-...

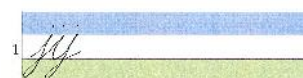
De kinderen mogen de puntjes op de *j* pas zetten als ze de 3 *j*'s geschreven hebben.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *kussen, kus,*

juffen, juf, maf, lukken + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

62e dag:

Het woord *jij*. Eerst de drie letters schrijven, dan pas de puntjes erop

zetten. De letter *g* laat je voorafgaan door de *a* omdat de beweging van de *a* gemakkelijk kan overgaan in die van de *g*. Hier schrijven de kinderen alle letters aan elkaar.

De letter *g* in de derde balk: 2-1-2-1-...

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *lagen, lachen, jij mag, jullie, muggen* + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

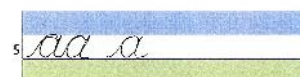
Dag 62: *jij, ag, g*

63e dag:

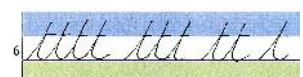
De letter *d* ontstaat uit de beweging van de letter *a*. Ook hier een doorlopende band (eerst tot aan de vouw, later verder).

De letter *a*: 2-1-2-1-...

De letter *t*: 4-3-2-1-4-3-2-1-...

De letter *t* komt tot halverwege de blauwe band. Het horizontale streepje komt op de grens tussen witte en blauwe band of er net boven.

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *dada, mama, tut,*

lucht, witte + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

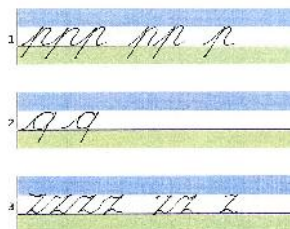
Dag 63: *ad, a, t*

64e dag:

De letter *p*: tot halverwege de groene band. 3-2-1-3-2-1-...

De *q* mag apart blijven staan of in verbinding met de *u*.

De *z*: 4-2-1-4-2-1-...

Dag 64: p, q, z

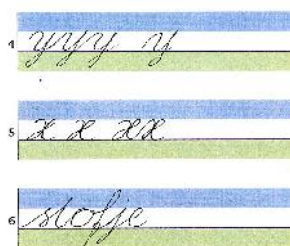
Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *papa, pap, suiker, zagen, plagen* + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

65e dag:

De *y* (ypsilon): 3-1-3-1-...

De *x* oefen je eerst apart, daarna verbonden.

Deze reeks oefeningen over de letters sluit je af met bijvoorbeeld het woord *stofje*, waarin haast alle bewegingen van de kleine letters van het verbonden schrift aan bod komen.

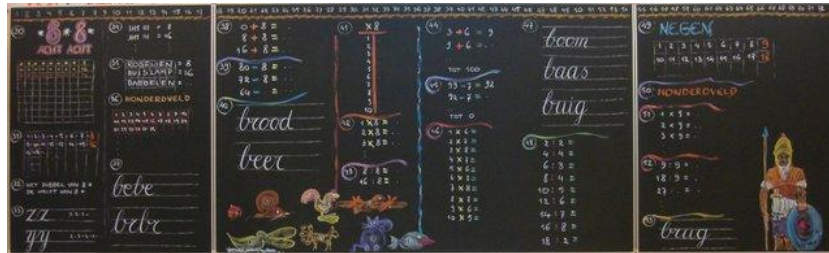
Dag 65: y, x, stofje

Vervangende of aanvullende woorden kunnen bijvoorbeeld zijn: *zuilen, zeilen, zoeken* + een keuze uit de woorden van de vorige dagen.

Tijdens de voorbije oefeningen op de bladen met zes stroken zijn – waarschijnlijk – alle kinderen van het schetspotlood overgeschakeld op de vulpen of de dunne tekenstift. Het verbonden schrift kun je nu verder laten oefenen op ware grootte. De bladen met 9 stroken blauw-wit-groen zijn hierbij een hulp, maar tijdens reken- en taalperiodes kunnen de kinderen ook oefenen op de gelijkde bladen en schriften, waarbij de afstand tussen de lijnen 8 mm is of op geruite bladen of schriften waarbij de afstand tussen de lijnen 10 mm is. Ik geef de voorkeur aan bladen en schriften met commerciële (rechthoekige) ruiten, met een lijnafstand van 8 mm.

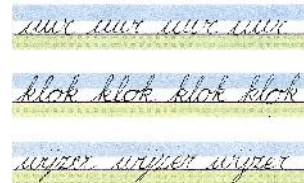
BAS KUNSTLER SCHRIJFT

Het is zinvol om reken- en taal oefeningen regelmatig af te wisselen met schrijfoefeningen omdat deze een moment van ontspanning kunnen zijn tussen het geconcentreerd rekenen of schrijven.

Met de opgaven van de 65e dag hebben de kinderen 13 weken lang dagelijks geoefend op het verbonden schrift. Zijn ze ermee begonnen op de eerste dag van het schooljaar dan is het nu bijna Kerstmis. Zij kunnen nu onmiddellijk beginnen met het schrijven van woorden, maar kunnen er ook mee wachten tot de eerste schooldag van het tweede trimester.

Op de bladen met 9 stroken blauw-wit-groen hoef je geen bepaalde methode of een vast schema te volgen. Het beste is om woorden die in een of andere les aan bod gekomen zijn in verbonden schrift te schrijven op deze bladen. Heb je in de klas bijvoorbeeld gesproken over de tijd, dan kun je op deze oefenbladen de woorden *uur*, *klok*, *wijzer* enz. laten schrijven. Steeds weer tot aan de vouw in het midden van het blad. Heeft een kind de letters en de verbindingen goed geschreven, dan kan het op de rechterhelft een ander woord schrijven of een extra oefening maken over letters of letterverbindingen die eerder minder goed geslaagd waren. Je kunt bijvoorbeeld klassikaal drie woorden opgeven zoals hierboven, en tijdens het zelfstandige werk kun je nieuwe woorden opgeven of oefeningen over minder gekende letters en letterverbindingen laten maken.

Woorden oefenen

Wil je toch liever methodisch te werk gaan, volg dan – bij wijze van voorbeeld – onderstaande volgorde, waarbij letters binnen de woorden verbonden worden. Deze volgorde is niet belangrijk en kan naar believen aangepast worden.

Korte woorden hoeven – als ze tot aan de vouw goed geschreven zijn – niet over de hele lengte van de strook aangevuld te worden. Vanaf de vouw kun je een ander kort woord laten schrijven.

Je begint bijvoorbeeld met het woord *in* en vanaf de vouw laat je bijvoorbeeld *min* of *pin* of *zin* of *kind* of *zing* of *pinnen* of *zingen* ... schrijven.

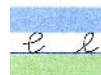
EEN MOGELIJKE VOLGORDE VAN DE OPGAVEN:

1. Verbindingen met *i, j, m, n, p* en *u*.
Bijvoorbeeld: *min, pijl, samen, ananas, appel, muur*.
2. Verbindingen met *e*.
Bijvoorbeeld: *wenen, zeven, geef, bel, hebben*.
3. Verbindingen met *r, s* en *t*.
Bijvoorbeeld: *varen, vissen, poten*.
4. Verbindingen met *a, d, g* en *o*.
Bijvoorbeeld: *tram, adem, vegen, kom*.
5. Verbindingen met *b, f, h, k*, en *l*.
Bijvoorbeeld: *abc, seffens, school, vake, smullen*.
6. Verbindingen met *v, w* en *z*.
Bijvoorbeeld: *boven, duwen, vazen*.
7. Verbindingen met *c, q, x*, en *y*.
Bijvoorbeeld: *ach, quad, oxo, bye, quinoa*.

ANDERE LETTERVORMEN

Verskillende schrijfmethodes bevatten andere lettervormen voor het verbonden schrift dan hierboven is aangegeven. Zo vind je onder andere de volgende variaties:

De letter *e* schrijft men in alle schrijfmethodes zo:

Ik geef de voorkeur aan deze schrijfwijze:

De letter *f*:
Pennenstreken (Zwijsen) biedt deze schrijfwijze aan:

Van A tot Z (Averbode) geeft de voorkeur aan:

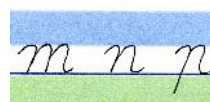
Schrijfdans raadt deze schrijfwijze aan:

Mijn keuze is deze:

Schrijffontein en *Van A tot Z* laten de letters *m*, *n* en *p* beginnen met een scherpe aanzet, zoals ik dit ook verkies, maar *Schrijftaal* en *Pennenstreken* geven de voorkeur aan een ronde aanzet.

De letter *t* schrijft men in *Schrijffontein* zo:

terwijl alle andere methodes en ook ik deze schrijfwijze kiezen:

De letter *q* krijgt bij *Pennenstreken*, *Schrijffontein* en *Schrijftaal* een verbindingsstreepje onderaan:

Ik geef, net als *Van A tot Z* de voorkeur aan een verbindingsstreepje op de steunlijn:

Is het belangrijk welke lettervorm je kiest?

Niet echt. Zolang de letter goed te onderscheiden is van andere letters is er geen probleem. De meeste schrijfmethodes kiezen ervoor om de lettervorm zodanig te vereenvoudigen dat de letters nauw aansluiten bij de gedrukte letters. Zelf vind ik dit niet nodig en mogen handgeschreven letters een eigen karakter hebben en hoeft de vorm ervan ook niet vereenvoudigd te worden. De letter *e* is in mijn handschrift complexer dan wat andere schrijfmethodes voorstellen om het onderscheid met de letter *l* duidelijk te maken, zeker als kinderen

op ongelijnd papier schrijven – wat in vakken als geschiedenis, fysica, aardrijkskunde e.a. veel voorkomt. Mijn keuze voor deze *e* is ook ingegeven door de beweging die de hand maakt bij het schrijven. Vóór je de *e* aanvat is er een zeer korte cesuur, wat ervoor zorgt dat de letter mooier wordt en niet ontardt in een klein, onooglijk, verwaarloosd lusje of uitgroeit tot een *l*.

RECHT of HELLEND?

Ik geef de voorkeur aan het naar rechts hellend schrift omdat dit beter in de hand ligt. Voor linkshandigen is dit wat moeilijker, maar zij kunnen kiezen voor een recht of een naar links hellend schrift.

Schrijfdans en *Dwaalspoor dyslexie* kiezen voor een recht schrift, waarschijnlijk omdat dit beter aansluit bij de gedrukte letter. *Dwaalspoor Dyslexie* laat de hoofdletters wél heel licht naar rechts hellen, de kleine letters niet.

Bladen met kleurstroken om op te schrijven kun je downloaden:

6 balken per blad:

<https://www.cielen.eu/liijnenblad-verbonden-schrift-6-balken-21-17-21-schetspotlood-vulpen-stift.pdf>

9 balken per blad:

<https://www.cielen.eu/liijnenblad-verbonden-schrift-9-balken-15-12-15-schetspotlood-vulpen-stift.pdf>